

AZ INTENZÍV ERDŐMŰVELÉS ÉS A MINŐSÉGVÁLTÁS NÉHÁNY KÉRDÉSE

*Az erdészet fejlesztése témakörben rendezett tudományos ülés-
szakon elhangzott előadás.*

*„A mai erdőképek sokfélesége az erdőgazdaság és az erdészettu-
domány által előidézett átalakítások eredménye, és egyben az
adott ország politikai, kulturális és gazdasági fejlődésének a tü-
körképe.”*
ELISABETH JOHANN (1984)

Az MSZMP KB kongresszusi irányelvei az erdészettel nem foglalkoznak. A következő években azonban a kongresszusi irányelveknek megfelelően az intenzív gazdálkodás sokoldalú kibontakoztatásával itt is élnékíteni kell a fejlődést. Nagy tartalékok vannak a minőség javításában és a szervezethez való hozzájárulásában is.

Az erdők intenzív művelése

A probléma az, hogy a központi tervutasításos gazdálkodás kedvezett az intenzív erdőművelésnek, az 1968. évi gazdasági reformot viszont az erdészetre nem sikerült megfelelően alkalmazni. Ennek következtében az erdőművelés fokozatosan háttérbe szorult, s a problémák egyre sokasodnak. Az erdészeti ágazat gazdaságirányításának a kidolgozásához ugyanis nem vettük kellően figyelembe, hogy az erdei fák hosszú életűek, a fatermesztési ciklus (a cselekvési ciklus) átlagosan 60 év, és egységes, összefüggő, nem bontható egymástól izolált részekre. Vagyis az erdészeti fejlesztést hosszú távra kell megszabni, és következetesen az egész természetes ciklusban egységes cselekvési rendszerben megvalósítani. Az erdőművelési ciklus a fakitermelést követő vágásterület-kitakarítástól az első gyéritésig tart, a nemesnyárnál például 10, a tölgy-nél és a bükknél pedig 35 évre tehető.

1954-ben a gazdasági fejlődés általános keretében a hazai adottságokra épülő, korszakos jelentőségű erdészeti politikát sikerült kidolgozni, amely az akkor általános extenzív fejlesztés mellett — a népgazdaság más ágait megelőzve — már napirendre tűzte az intenzív fejlesztést.

Amikor az erdőművelési teendőket meghatároztuk, a szovjet M. E. Tkacsenko (1952) iránymutatását tartottuk szem előtt: „... a szocialista erdőművelés feladatának tekintik az erdők termelékenységének a növelését: két, három, öt köbméter és még több, jobb minőségű fának a termelését ott, ahol azelőtt csak egy köbmétert termeltek... Ennek érdekében ... rá kell térni a talaj- és a mikroklíma rendszeres megjavítására a faállományok fafajösszetételének és szerkezetének a szabályozására...”.

Az erdőművelésnek a központba helyezése abban az időben bátor kezdeményezésnek számított, amit az újabb szakmai irodalom igazol. Az erdőművelés — az osztrák H. Mayer (1977) szerint — az erdészeti technika a másodlagos fontosságú, meghatározó termelési lépcső, mely egyaránt felel a fatermesztésért és az erdő indirekt hasznaiért. Az erdészeti technika a másodlagos lépcső, a művelés előállította termékek betakarításáért felelős. Az erdészeti gazdaságtan mint harmadlagos termelési lépcső a termelés szervezéséért és

gazdaságos megvalósításáért felel. Ennek során figyelembe kell venni a hosszú termelési ciklusból adódó biológiai és ökológiai sajátosságokat, s ezeknek megfelelően harmonikusan össze kell hangolni a közép- és hosszú távú erdőművelési, valamint a rövidtávú technikai és ökonómiai érdekeket, terveket. Az erdészeti politika irányítja és ellenőrzi a termelési lépcsőket annak érdekében, hogy a fő célkitűzések elérhetőek legyenek. Az erdőgazdasági termelés jövője tehát alapvetően a központi szakterülettől, az erdőműveléstől, annak megvalósítható színvonalától függ. A technika, az ökonómia és a politika viszont alapvetően befolyásolja, hogy az eredmények az optimumhoz közel vagy attól távolabb következnek-e be.

A racionális fejlesztési célokat egységes cselekvési rendszerbe koncentráló 1954. évi erdészeti politika, mivel számszerűen és minőségileg pontosan meghatározott tervfeladatok szabták meg a gazdálkodás minden fázisát, továbbá rendelkezésre álltak a szükséges beruházási javak, valamint a jól képzett szakembergárda és a munkaerő is, a hazai erdőművelésnek korábban nem tapasztalt fellendülését eredményezte. A nemzetközi vonatkozásban is számottevő új erdőtelepítések és a belterjes erdőművelés már másfél évtized alatt realizálható eredményt, tényleges kitermelhető több millió m³ többlettömeget eredményezett.

Az NSZK, a legfejlettebb nyugat-európai ország 7 millió ha erdejének 31 % -a állami tulajdonban van, ezekben az erdőkben az irányítás módszere ma is csaknem azonos az ismertetett magyar tervutasításos rendszerrel. Az állami erdők irányítói nem érdekeltek az éves jövedelemben, ezt az erdőgazdálkodás alapelvével ellentétesnek tartják (Ott János 1984).

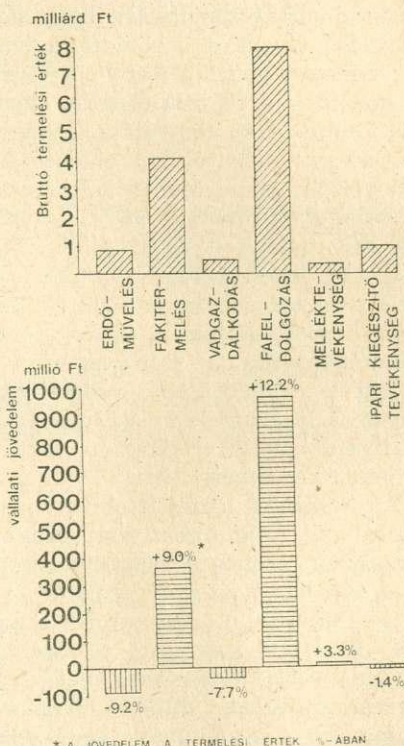
Az 1968. évi gazdasági reform az erdészeti területen is megszüntette a központi tervutasítások rendszerét, és sikermutató gyanánt a hatékonyság, az éves nyereség növelését állítva előtérbe döntő módon befolyásolta az egyéneket, a csoportokat és a vállalatokat viselkedésükben. Arra készítette őket, hogy a szakmai követelményeket a nyereség elsőbbségének alárendelve gazdálkodjanak.

Az erdészeti gazdaságirányítás ilyen változása szerteágazó következményeivel kihatott a teljes 60 éves termelési (cselekvési) ciklusra. Az éves nyereség-érdekelttség rászoritotta a vállalatokat a bevételek mindenféle növelésére (a jobb erdők kitermelésére, a növedékfokozó gyérintésre kijelölt faállományok túlygyérintésére), illetve a költségek minden elképzelhető csökkentésére (az olcsó sarjzartatás indokolatlan arányú alkalmazására, a törzskiválasztó gyérintések elhagyására). Kedvezett az ilyen törekvéseknek, hogy az éves eredmény követelményével nem hangoltuk jól össze a csak hosszú távon megvalósítható szakmai érdekeket, továbbá nem dolgoztunk ki számszerű előírásokat (mikor nem vehető át az erdő, hol kell a magról történő természetes felújítást megkövetelni), mutatórendszerrel a tartamos erdőgazdálkodás legfontosabb kritériumaira. E vonatkozásban egyedül az erdőnevelési modellek érdemelnek említést. Így aztán az említett gazdálkodási hibákért nem a vállalatok vezetőit terheli a felelősség! Nem lehet elmarasztalni az erdőfelügyelőségeket sem, hogy miért nem szereznek érvényt a távlati szakmai érdekeknek.

Két évvel a reform után, 1970-ben az erdőgazdaságok és az elsődleges fafeldolgozó vállalatok összevonásával vertikális nagyvállalatokat (EFAG-okat, EVAG-okat, tanulmányi- és parkerdőgazdaságot, valamint kombinátot) hoztunk létre, melyek fejlesztési lehetőségeiket a fafeldolgozás, elsősorban a fűrészipar műszaki fejlesztésére fordították, aminek következtében elsőrendű érdekük lett ennek az iparnak minél jobb minőségű rönkkel való ellátása még az erdővagyonnal való gazdálkodás rovására is.

AZ ÁLLAMI VERTIKÁLIS ERDÉSZETI VÁLLALATOK
GAZDÁLKODÁSÁNAK JÖVEDELMEZŐSÉGE 1983-BAN

1. ábra

* A JÖVEDELEM A TERMELÉSI ÉRTEK %-ÁBAN

Ennek az átszervezésnek a hatására új feltételek jöttek létre a vállalati gazdálkodás számára, melyeket jól szemléltetnek az 1. ábra adatai. Az állami erdészeti vállalatok halmozott bruttó termelési értéke 1983-ban 14 872 millió Ft volt, vállalati nyeresége pedig 1 209 millió Ft. Az összes bruttó termelési érték 6,4%-át adta az erdőművelés, 3,2%-át a rá nagy hatással levő vadgazdálkodás. Figyelemre méltó az is, hogy az erdőművelés és a vadgazdálkodás is ráfizetéses lett, ami jelzi, hogy az erdősítési egységarak alacsonyok. Meggyőződésünk, hogy eredményes erdőfelújítást nem lehet elérni, ha az erdőművelés jövedelmezősége nem éri el a fakitermelését.

Az Erdészeti és Faipari Hivatal a vállalati éves és a népgazdasági távlati érdekek egyeztetése érdekében a közgazdasági szabályozás terén számos erőfeszítést tett, igyekezett az általános erdészeti szabályozást bizonyos specialitásokkal kiegészíteni (az erdőművelés finanszírozási rendszere, az erdőszerkezet-átalakítás). A nyereségérdekeltség azonban továbbra is döntő módon megszabta a vállalatok viselkedését. Módot és lehetőséget adtak ehhez az üzemszabványok (erdőtervek) is, hiszen ha valamely vállalat a tíz éven belül kitermelhető erdők közül adott ötéves tervben a jókat termeli ki, a következő ötéves terv összeállításakor, már újabb jó erdőkkel megnövelt tíz éven belül vágásra érérdőkkel válogathat. Tehát van lehetőség újra az éves érdekeknek megfelelő erdők kitermelésére.

Az erdőkben a hosszú termelési ciklus alatt felhalmozódott fa és egyéb termék, valamint az erdők sokféle szolgáltatása, egyszóval az erdővagyon olyan kincsészláda, melybe bármikor bele lehet nyúlni, de miénk, erdészeké a fele-

lősség, hogy okosan használjuk fel a kincset, úgy, hogy ez a láda jövőre is telve maradjon. Meg kell ezért találnunk a távlati célok megvalósításának és a maximális egy évi eredmény elérésének az összehangolását. Egyébként az éves eredmény érdekében feléljük a jövőnket.

A gazdaságirányítás 1985-ben megkezdett továbbfejlesztése során kidolgozott új erdészeti ágazati szabályozás elősegíti az egész ágazat kibontakozását, és kedvező pozíciókat teremt a vállalatok gazdálkodásához, a már említett gondokat azonban fokozza. Az éves célokat ugyanis most sem sikerült a távlatiakkal jól összehangolni. A megalakuló, önkormányzati vállalatok mindent tehetnek, amit jónak látnak, csak azt nem, amit az erdőtörvény tilt. A törvény viszont ez idő szerint teljes egészében tiltja az üzemtervtől eltérő gazdálkodást.

Meggyőződésünk, hogy az ilyen tiltás nem érdemi és nem elég, ösztönözni is kell. Nem lehet elvárni, hogy a jövő erdeit szakmaszeretetből hozzák létre! Éppen ezért a gazdasági szabályozásnak a jövő erdőit megalapozó erdőművelési és védelmi feladatok megvalósítását jobban kell ösztönözni. Nagyon fontos, hogy a távlati érdekeket szolgáló erdőművelés jól illeszkedjen az éves nyereségcentrikus vállalati gazdálkodáshoz. Együtt kell ösztönözni az éves, valamint közép- és hosszú távú hatékonyságot. Mindkét vonatkozásban világos, jól érthető érdekelttség kell! Szükségesnek tartjuk továbbá üzemtervi mérlegbeszámolók készítésével az erdőművelési tevékenység, az erdővagyonnal való gazdálkodás eredményeinek regisztrálását, és ötéves tervidőszakonkénti értékelését.

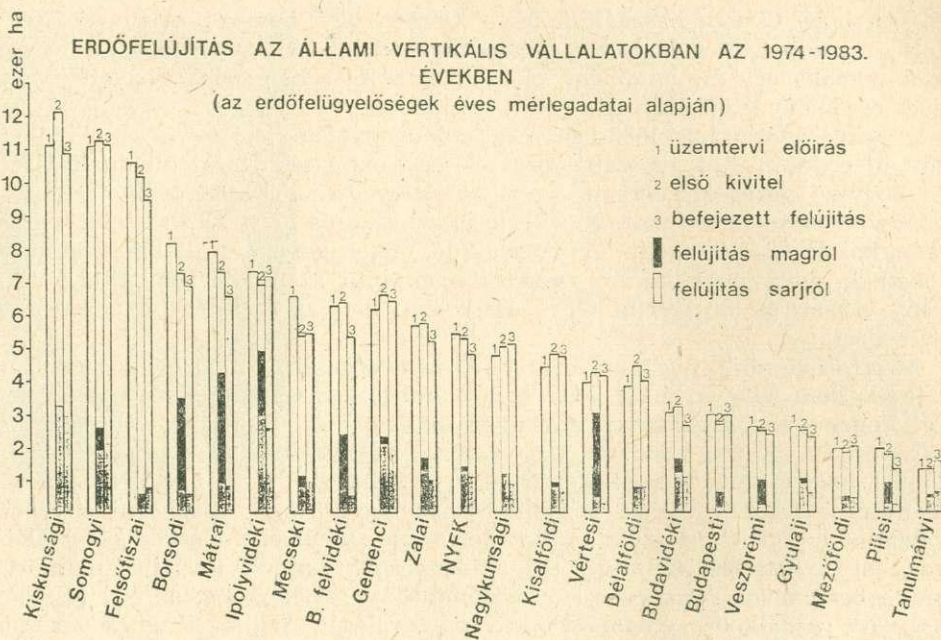
Annak érdekében, hogy a kifejtettek fontosságára érzékelhetően is rámutassunk, az erdőfelügyelőségek éves mérlegadatai alapján próbáltuk elemezni az 1974—1983. évek 180 ezer ha erdőfelújítását. Az erdőművelés termelési értékének a 70%-át ugyanis a felújítás adja. Itt most csupán néhány megállapítást emelünk ki.

Az országos összes első kivitelű erdőfelújításból 1974-ben 18% volt a sarjújulat, 1983-ban 28%, amit nem lehet az akácfa-termelés növekedésével indokolni. Ugyanezen időszakban a magról keletkezett természetes újulatok és a csemetével létesített mesterséges felújítások eredményessége* 55% volt. Ha külön vesszük a mesterséges felújításokat, ezek eredményessége 50%-nál kisebb. Az 1950—1953. években, amikor a felkészültséghez képest túlságosan sok, összesen mintegy 85 ezer ha erdősitést végeztek, Káldy József (1954) szerint 74% eredményességet értek el, ami akkor az erdősitési gyakorlat átfogó felülvizsgálatát váltotta ki. Ezt is szem előtt tartva megállapítható, hogy 1974—1983 között az elvárhatónál jóval eredménytelenebb erdőművelés folyt, aminek az okait a következő három csoportba lehet foglalni:

- a) erdőművelési hibák éspedig laza technológiai fegyelem, gyenge minőségű vagy rosszul kezelt szaporítóanyag, kevés és rosszul bérezett munkaerő, elégtelen gépállomány, a kényszerhelyzet megsabta munkaszervezés;
- b) biotikus és abiotikus erdőkárak, mint például fagy, aszály, rovar- és gombakárosítás;
- c) a vad okozta kártételek, például rágás, tördelés, kéreghántás.

A kiválto okok ezen csoportjainak a részeseését az eredménytelenségből országos áttekintéssel rendelkező szakemberek azonosnak — egyharmadnak — tartják.

* Eredményesség azt mutatja, hogy adott időszakban végzett első kivitel és pótlások hány százalékát éri el a befejezett felújítás. Gál János (1977) szerint gazdasági szempontból megfontolandó, hogy azokban az esetekben, amikor az eredményesség 30—40% alatt marad, pótlások helyett nem célszerűbb-e megismételni a felújítást.

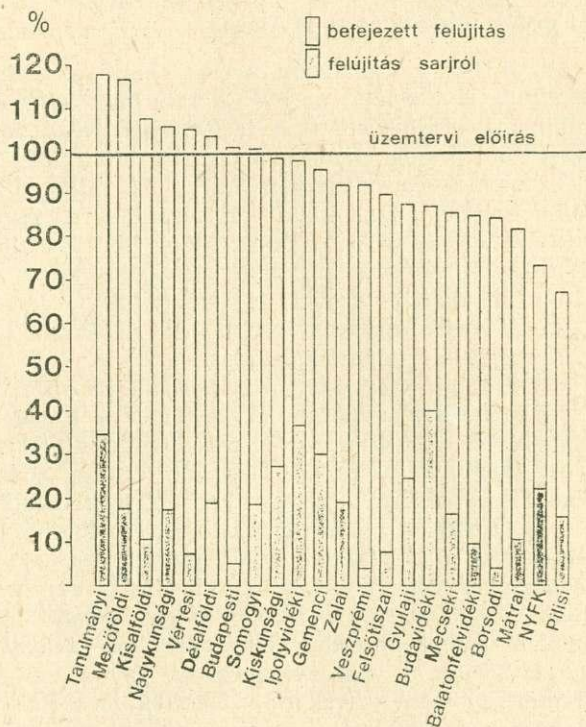
2. ábra

Ami az országos összes erdőfelújításra vonatkozik, lényegében *érvényes az állami erdészeti vállalatok erdőfelújításaira is*. A 2. ábra szerint az említett 10 évben ezekben a vállalatokban az elsőkivitelű felújítások az üzemtvi előírás (kötelezettség) 101⁰/₀-át tették ki. Ezen a jó átlagon belül azonban nagy a szórás, a legnagyobb eredmény 115⁰/₀, a legkisebb 85⁰/₀. Problémát jelez a felújítások összetétele is. A 119 ezer ha összes első kivitelnek 14⁰/₀-a volt a természetes újulat magról, 18⁰/₀-a sarjújulat és 68⁰/₀-a mesterséges felújítás. A legnagyobb vita a magról történő természetes felújítást illetően van. Ebben a vitában nagyon aktívak a botanikusok, ökológusok. A leginkább exponáltak pedig a Dunántúli-középhegység és az Északi-középhegység erdőgazdaságai, melyekben a magról való természetes felújítás aránya 25–70⁰/₀. A 70⁰/₀-ot az érdektelt erdőgazdaság a csernek köszönheti. A befejezett, magról való természetes újulatokat nem tüntettük fel. Az intézetben ugyanis az erdőművelési megbízásos kutatás során az a vélemény alakult ki, hogy a felügyelőségek által kimutatott befejezett magújulatoknál (14 ezer ha) a tényleges kevesebb (12 ezer ha), az első kivitelből a befejezésig 5 ezer ha megsemmisül. Ténnyel tehát bőven volna, különösen ha figyelembe vesszük, hogy a magról való természetes újulatok arányát a mostani tényleges 10⁰/₀-ról lehetséges és célszerű 20⁰/₀-ra növelni.

Ha még érdemibb mérleget akarunk vonni a vállalatok erdőfelújítási tevékenységéről, az üzemtvi előírással a befejezett felújításokat kell összevetni. A 3. ábra szerint a befejezett felújítások az előírás 94⁰/₀-át érik el, ami jó eredmény. A szórás azonban nagy, 67–118⁰/₀. A 100⁰/₀-ot nyolc vállalat érte el vagy haladta meg, 14-nek a teljesítménye viszont 100⁰/₀ alatti. A legnagyobb az elmaradás azokban a vállalatokban, amelyek felújítógázós rendszerben gazdálkodnak. Hozzájuk sorolhatók az erdő- és vadgazdaságok is. Ezek eredményét alapvetően befolyásolja, hogy a felújítások hat-kilenc évet is

AZ ÁLLAMI VERTIKÁLIS ERDÉSZETI VÁLLALATOK
BEFEJEZETT ERDŐFELÚJÍTÁSAINAK ARÁNYA AZ
ÜZEMTERVI ELŐÍRÁSOK (KÖTELEZETTSÉG) %-ÁBAN
AZ 1974-1983. ÉVEKBEN

(az erdőfelügyelőségek éves mérlegadatai alapján)

késnek, nem az előírt hat év alatt fejezik be őket, hanem 12—15 év alatt és ennek megfelelően, a fafajösszetételük és a minőségük is romlik.

Ez idő szerint a vállalatok anyagi érdekeltisége az éves nyereséghez és a fa-exporthoz kötött. Az erdővagyonnal való gazdálkodásról a felügyelőségi éves beszámolók adnak helyzetképet, de ezeknek az erdőművelési tevékenységre és a vállalatok anyagi ösztönzésére alig van hatásuk. Az ötéves üzemtervi revízióknak ilyen tekintetben még kisebb a jelentőségük. Ezért tartjuk szükségesnek az erdővagyonnal való gazdálkodás középtávú értékelése és ellenőrzése, illetve ösztönzése céljából az ötéves népgazdasági tervidőszakokra a felügyelőségi éves ellenőrzések, illetve beszámolók halmozott adatainak, valamint az ötéves üzemtervi revíziók adatainak a felhasználásával érdemibb beszámolók összeállítását. Ezekben célszerű feltárni a kitermelésre kerülő faállományok területének és minőségi összetételének alakulását, a folyamatban levő erdősítések minőségét, befejezettségük mértékét, az erdőkárokat és a nevelővágások minőségét, stb. Ebből a célból szükséges megfelelő metodikát és mutatószámrendszert összeállítani, hogy a felsorolt erdőművelési munkák érdemben értékelhetők legyenek. Ha az ilyen beszámolók alapján a gazdálkodás jönak minősíthető, anyagi ösztönzést kell juttatni. Így lehetővé válik az éves gazdálkodás ösztönzése mellett a középtávú előmozdítása is.

Célszerű ezeket a beszámolókat publikálni is, mint pl. a francia Nemzeti Erdészeti Hivatal (ONF) teszi. Az erdőnek, az erdőgazdálkodásnak ugyanis

korunkban fontos társadalmi szerepe van, pótolhatatlan javakkal és szolgáltatásokkal járul hozzá az emberek jólétéhez, anélkül, hogy a természeti környezetben károkat okozna, sőt gyakran kedvezően hat rá. A nagyközönséget ezért méltán foglalkoztatja a hazai erdők állapota.

Az erdők minőségének javítása

Az 1954-ben kialakított erdészetpolitika megvalósításának eredményeként az elmúlt évtizedben az évente kitermelt nettó fatömeg 2,8 millió m³-ről 6,2 millió m³-re növekedett. A faellátásban tehát nagyon kedvező változás következett be. Ennek ellenére az ország erdei fatermék és elsődleges faipari termék import-export mérlege ma is 1,8 milliárd Ft hiánnyal zár. Kézenfekvő volna ezért a hazai ellátás javítására és az export fokozására a kitermelés további növelése. Az élőfakészlet ezt lehetővé is tenné, korlát azonban a faállományok viszonylag gyenge minősége (kevésbé keresett fafajok, kis méretek, rossz alakú és szöveti tulajdonságok). A belőlük nyerhető erdei faválasztékok jó része exportnövelésre nem alkalmas, hazai hasznosításukhoz hiányzik a megfelelő faipari kapacitás.

A minőségjavítás nagy lehetősége a kitermelt fa iparifaválasztékokká való feldarabolásakor adódhat, ekkor lehet a kivágásra besorolt erdőkből a legnagyobb értéket kihozni. A tervutasításos rendszerben a becsült, illetőleg a nyert iparifaválasztékokat központi anyaggyártókeretében osztották el, a gazdasági reform után az elosztást fakereskedelem váltotta fel. Ez idő szerint az üzemterv szerinti fakitermelési lehetőségéből a piaci keresletnek, a kereskedelmi kötéseknek megfelelő faállományokat sorolják a kivágásra, illetőleg gyéritésre, s helyenként bizony a régi kereskedelmi szálalásnak megfelelő vágásokat folytatnak. Ezt a gyakorlatot úgy lehet megváltoztatni, hogy egyrészt piacot keresünk kisebb értékű faválasztékoknak is, másrészt pedig korszerűsítjük a választéktervezést. Így a változó keresletet nyomon lehet követni gyorsan variálható választéktervezéssel, esetleg vágásbesorolás módosítással.

Adott termőhelyeink és még alakítható faállományaink kedvező ökológiai és biológiai teljesítőképessége, valamint a rendelkezésre álló szellemi potenciál lehetővé teszi, hogy az előttünk álló időszakban napirendre tűzzük az élőfatermesztés számottevő minőségjavítását.

Szükséges ösztönözni a jó termőhelyeken álló kisértékű faállományok átalakítását. Nagyon fontos konkrét erdőszerkezet-átalakítási program kidolgozása, és a vállalatok ösztönzése a rontott erdők minőségének javítására. Az új erdőtelepítésekben előre kell sorolni azokat a földeket, melyeken jó minőségű fát lehet termelni.

Preferálni kell azokat a termőhelyeket, tájakat, melyek jó minőségű fát teremnek. Jó minőségű szaporítóanyagot kell előállítani. A termőhelyi és fafajadottságok alapján differenciált erdősítési és erdőnevelési technológiákat — a jó termőhelyeken intenzív, a gyengéken olcsó technológiákat — kell alkalmazni. A nemesített fajtákat általánosan el kell terjeszteni. Ez idő szerint az éves szaporítóanyag-szükségletnek mintegy 25%-át elégítjük ki nemesített és szelektált fajtákból, illetőleg szelektált magtermelő állományok magjából, a VII. ötéves terv végére ez az arány elérheti a 95%-ot. Ennek a 95%-nak az elérése azonban új és szokatlan feladat. Kitetszik ez abból, hogy az 1984-ben minisztertanácsi rendelettel kötelezővé tett fajtahasználati díj fizetése a tsz-ek számára magától értetődő, az erdészeti vállalatok közül viszont ilyen tárgyú megkeresésünkre ezideig csak egy válaszolt.

Felmerülhet a kedvezőtlen termőhelyi adottságaik következtében hasznosítható fát nem, vagy keveset adó gazdaságtalan, vagy kevésbé gazdaságos erdők kivétele az elsődlegesen fatermesztésre szolgáló erdők csoportjából, ill. a hozamszabályozásból. Ez idő szerint ugyanis ezek fahozamát a jó erdőkben termelik ki. Ez esetben az erdőfenntartási alapot fokozottabban lehet koncentrálni a gazdaságos fatermesztésre, a gazdaságtalan erdőket pedig át lehet adni vadtenyésztésre.

A **vázolt** minőségi fatermelés jelentős innovációkat igényel, biztosítani kell, hogy legyen mit megújítani, ezért a mostani visszatartás éveiben is támogatni kell a kutatást. A tudománypolitika arra ösztönzi a kutatóintézeteket, hogy gyakoroljanak hatást ágazatuk minden területére, legyenek kezdeményezői a szakterületek megújulásának. Szerencsére az erdészeti szakemberek **érdeklődnek** az új kutatási eredmények iránt, a vállalatok igen számottevő kutatásokat rendelnek meg a kutatóhelyektől. A fejlesztés ugyanis magába foglalja a kutatást, a műszaki tervelőkészítést és a beruházási variánsok részletes kidolgozását is, mert ezek nélkül ha megindul az élénkülés, időt veszítünk.

A vertikális erdészeti vállalatok szervezete az elmúlt 16 évben **különösebb központi ráhatás nélkül** változott. A helyi kezdeményezésre kialakult szervezeti formák közül az látszik megfelelőnek, ahol az üzemméret növelésekor (erdészetek összevonása) az erdészkerületeket meghagyták, illetőleg a kisebbekből összevonással pagonyokat alakítottak ki. Ez esetben a nagy erdészetekben is van gazdája az erdőnek. A jó kerület-, illetőleg pagonyvezető erdész **erdejét** rendszeresen járja és ismeri, az esedékes erdőművelési és fakitermelési munkákat személyesen irányítja. Ez utóbbi különösen fontos ott, ahol a fakitermeléseket gazdasági munkaközösségek végzik, ezek ugyanis pénzre mennek, ezért velük jóminőségű erdei termékeket csak szigorú munkavezetéssel lehet előállítani.

A fakitermelők munkájuk során különösen a közelítésekben számottevő károkat **okozhatnak** a lábön maradó fákban a törzsek felsértésével, valamint a természetes újulatok károsításával. A munka termelékenységének a növelése ugyanis háttérbe szorítja a művelési szempontokat. Célszerű általánossá tenni azt a gyakorlatot, amikor mozgóbér segítségével anyagilag ösztönzik az erdőművelési érdekeket.

*

Összefoglalásként a következő javaslatot szeretnénk tenni. Az Erdészeti és Faipari Hivatal irányításával az erdészeti kutatóhelyek a vállalatok bevonásával **konkrét** ajánlásokat dolgoznak ki a hosszú távú erdészeti célkitűzések anyagi ösztönzésére. Ütköztetik az erdőtörvényt az erdészeti ágazati gazdasági szabályozással, illetve annak a továbbfejlesztését célzó intézkedésekkel. Az erdőfelügyelet 1976-ban megnyirbált presztízisének a helyreállítása, az egyszintenciális **félelem nélküli**, érdemi ellenőrzés elősegítése érdekében — a közelmúltban kiadott „Műszaki irányelvek”, „Erdőrendezési útmutató”, „Erdővédelmi útmutató” és „Vadkárbecslési útmutató”, valamint a készülő „Erdőfelügyeleti útmutató” szem előtt tartásával — az erdészeti ágazati gazdaságirányítási **rendszerrel** jól összehangolt, korszerű szakmai követelményrendszert állítanak össze. Igyekszenek megszabni a követelmények szakszerű mérőszámait. Javaslatokat dolgoznak ki az erdészeti közgazdasági szabályozás kiegészítésére **megfelelő** specialitásokkal. Így várhatóan meg lehet szüntetni az erdészeti gazdaságirányítás jelenlegi egyoldalúságát.